Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2025/3986

2025 8 20

TARYBOS REKOMENDACIJA

2025 m. liepos 8 d.

dėl Italijos ekonominės, socialinės, užimtumo, struktūrinės ir biudžeto politikos

(C/2025/3986)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97 ([1]), ypač į jo 3 straipsnio 3 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo ([2]), ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

Bendrosios nuostatos

(1) Reglamente (ES) 2024/1263, kuris įsigaliojo 2024 m. balandžio 30 d., nurodyti ekonomikos valdymo sistemos tikslai – skatinti patikimus bei tvarius viešuosius finansus, tvarų ir integracinį ekonomikos augimą ir atsparumą pasitelkiant reformas bei investicijas ir neleisti susidaryti perviršiniam valdžios sektoriaus deficitui. Reglamente nustatyta, kad Taryba ir Komisija, vadovaudamosi SESV nustatytais tikslais ir reikalavimais, Europos semestro kontekste vykdo daugiašalę priežiūrą. Europos semestro veikla apima visų pirma konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų rengimą ir įgyvendinimo priežiūrą. Be to, tuo reglamentu valstybės narės skatinamos prisiimti atsakomybę už fiskalinę politiką ir jame akcentuojamas vidutinės trukmės laikotarpis, taip pat veiksmingesnis bei nuoseklesnis vykdymo užtikrinimas. Kiekviena valstybė narė privalo Tarybai ir Komisijai pateikti nacionalinį vidutinės trukmės laikotarpio (priklausomai nuo nacionalinio teisėkūros ciklo trukmės, 4 arba 5 metų) fiskalinį struktūrinį planą, kuriame išdėstomi jos fiskaliniai, reformų ir investicijų įsipareigojimai. Tame plane nustatytas grynųjų išlaidų ([3]) planas turi atitikti reglamento reikalavimus, įskaitant reikalavimus užtikrinti, kad valdžios sektoriaus bendroji skola būtų pradėta patikimai mažinti arba ir toliau būtų patikimai mažinama ne vėliau kaip iki koregavimo laikotarpio pabaigos arba kad ji išliktų apdairaus lygio, t. y. mažesnė nei 60 % bendrojo vidaus produkto (BVP), ir kad per vidutinės trukmės laikotarpį valdžios sektoriaus deficitas būtų sumažintas ir nesiektų Sutartyje nustatytos 3 % BVP pamatinės vertės ir (arba) toks išliktų. Koregavimo laikotarpis gali būti pratęsiamas ne daugiau kaip trejais metais, jeigu valstybė narė įsipareigoja vykdyti atitinkamas reformas ir investicijas pagal reglamente nustatytus kriterijus;

([1]) OL L, 2024/1263, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) OL L 306, 2011 11 23, p. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Grynosios išlaidos, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2024/1263 2 straipsnio 2 punkte: grynosios išlaidos – valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus: i) palūkanų išlaidas; ii) diskrecines pajamų priemones; iii) Sąjungos programų išlaidas, kurios visiškai atitinka pajamas iš Sąjungos fondų; iv) nacionalines išlaidas bendram Sąjungos finansuojamų programų finansavimui; v) bedarbio pašalpų išlaidų ciklinius elementus ir vi) vienkartines bei kitas laikinąsias priemones.

(2) 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241 ([4]), kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (toliau – EGADP). Pagal EGADP valstybėms narėms teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. teikiama Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Pagal Europos ekonominės politikos koordinavimo semestro prioritetus EGADP prisidedama prie ekonomikos bei socialinio atsigavimo skatinant tvarias reformas ir investicijas, visų pirma remiant žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas ir didinant valstybių narių ekonomikų atsparumą. Ji taip pat padeda stiprinti viešųjų finansų būklę ir skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu, didinti teritorinę sanglaudą Sąjungoje ir remti tolesnį Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą;

(3) 2023 m. vasario 27 d. priimtu Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2023/435 ([5]) („REPowerEU“ reglamentu) siekiama laipsniškai panaikinti Sąjungos priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro importo. Tai padeda užtikrinti Sąjungos energetinį saugumą ir įvairinti jos energijos tiekimo šaltinius, kartu didinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą, energijos kaupimo pajėgumus ir energijos vartojimo efektyvumą. Italija į nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukė naują skyrių „REPowerEU“, kad būtų galima finansuoti pagrindines reformas ir investicijas, kurios padės pasiekti „REPowerEU“ tikslus;

(4) 2021 m. balandžio 30 d. pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Italija Komisijai pateikė savo nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Pagal to reglamento 19 straipsnį Komisija, vadovaudamasi V priede pateiktomis vertinimo gairėmis, įvertino ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir darną. 2021 m. liepos 13 d. Taryba priėmė Įgyvendinimo sprendimą, kuriuo patvirtinamas Italijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimas ([6]); 2023 m. gruodžio 8 d. pagal 18 straipsnio 2 dalį tas sprendimas buvo iš dalies pakeistas, kad būtų atnaujintas negrąžintinos finansinės paramos didžiausias finansinis įnašas ir įtrauktas skyrius „REPowerEU“ ([7]). Paramos dalių išmokėjimas priklauso nuo pagal 24 straipsnio 5 dalį Komisijos priimamo sprendimo, kad Italija patenkinamai pasiekė Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytas atitinkamas tarpines ir galutines reikšmes. Kad būtų laikoma, jog tam tikros reformos ar investicijos tarpinės ir galutinės reikšmės pasiektos patenkinamai, turi būti neregresuojama ankstesnių tos pačios reformos ar investicijos reikšmių atžvilgiu;

(5) 2025 m. sausio 21 d. Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija, priėmė rekomendaciją, kuria pritariama Italijos nacionaliniam vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniam struktūriniam planui ([8]). Planas pateiktas pagal Reglamento (ES) 2024/1263 11 straipsnį ir 36 straipsnio 1 dalies a punktą, jis apima laikotarpį nuo 2025 m. iki 2029 m. ir jame pateiktas fiskalinis koregavimas, paskirstytas per septynerius metus;

(6) 2024 m. lapkričio 26 d. Komisija priėmė nuomonę dėl Italijos 2025 m. biudžeto plano projekto. Tą pačią dieną Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 priėmė 2025 m. įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Italija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Be to, Komisija priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos ir pasiūlymą dėl 2025 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo politikos gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas. Taryba Rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos ([9]) priėmė 2025 m. gegužės 13 d., o bendrą užimtumo ataskaitą – 2025 m. kovo 10 d.;

(7) 2025 m. sausio 29 d. Komisija paskelbė konkurencingumo kelrodį – strateginę programą, kuria siekiama per ateinančius penkerius metus padidinti ES konkurencingumą pasaulyje. Joje nustatytos trys tvariam ekonomikos augimui būtinos transformacijos: i) inovacijos; ii) priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas ir konkurencin-

([4]) 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė, (OL L 57, 2021 2 18, p. 17), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([5]) 2023 m. vasario 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/435, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/241, kiek tai susiję su skyriais „REPowerEU“ ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose, ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 bei (ES) 2021/1755 ir Direktyva 2003/87/EB, (OL L 63, 2023 2 28, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([6]) 2021 m. liepos 13 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas dėl Italijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo (ST 10160/2021).

([7]) 2023 m. gruodžio 8 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas, kuriuo iš dalies keičiamas 2021 m. liepos 13 d. Įgyvendinimo sprendimas dėl Italijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo (dok. ST 16051/2023).

([8]) 2025 m. sausio 21 d. Tarybos rekomendacija, kuria pritariama Italijos nacionaliniam vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniam struktūriniam planui, (OL C, C/2025/651, 2025 2 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/651/oj).

([9]) 2025 m. gegužės 13 d. Tarybos rekomendacija dėl euro zonos ekonominės politikos (OL C, C/2025/2782, 2025 5 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

gumas ir iii) saugumas. Kad būtų panaikintas atotrūkis inovacijų srityje, ES siekia skatinti pramonės inovacijas, remti startuolių augimą įgyvendindama tokias iniciatyvas kaip ES startuolių ir veiklą plečiančių įmonių strategija ir skatinti tokių pažangių technologijų kaip dirbtinis intelektas ir kvantinė kompiuterija diegimą. Siekdama žalesnės ekonomikos, Komisija parengė išsamų Įperkamos energijos veiksmų planą ir nustatė švarios pramonės kursą, kuriais užtikrinama, kad perėjimas prie švarios energijos išliktų ekonomiškai efektyvus, palankus konkurencingumui, visų pirma intensyviai energiją vartojančiuose sektoriuose, ir skatintų augimą. Siekdama sumažinti pernelyg didelę priklausomybę ir padidinti saugumą, Sąjunga yra pasiryžusi stiprinti pasaulines prekybos partnerystes, įvairinti tiekimo grandines ir užsitikrinti prieigą prie ypatingos svarbos žaliavų ir švarios energijos šaltinių. Šie prioritetai grindžiami horizontaliaisiais įgalinamaisiais veiksniais, t. y. reglamentavimo supaprastinimu, bendrosios rinkos gilinimu, konkurencingumo finansavimu ir santaupų ir investicijų sąjunga, skatinimu ugdyti įgūdžius ir kurti kokybiškas darbo vietas ir geresniu ES politikos koordinavimu. Konkurencingumo kelrodis suderintas su Europos semestru, taip užtikrinant, kad valstybių narių ekonominė politika derėtų su Komisijos strateginiais tikslais ir būtų laikomasi vienodo požiūrio į ekonomikos valdymą, kuriuo visoje Sąjungoje skatinamas tvarus augimas, inovacijos ir atsparumas;

(8) 2025 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras toliau vykdomas tuo pat metu įgyvendinant EGADP. Kad būtų įgyvendinti Europos semestro politikos prioritetai, vis dar itin svarbu visapusiškai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, nes šie planai padeda veiksmingai spręsti visus per kelerius pastaruosius metus konkrečioms šalims pateiktose rekomendacijose nustatytus uždavinius arba didelę jų dalį. Šios konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos tebėra aktualios ir pagal Reglamento (ES) 2021/241 21 straipsnį iš dalies pakeistų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų vertinimui;

(9) 2025 m. konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos apima pagrindinius ekonominės politikos uždavinius, kurie nepakankamai sprendžiami į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktomis priemonėmis, atsižvelgiant į atitinkamus uždavinius, nustatytus 2019–2024 m. konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose;

(10) 2025 m. birželio 4 d. Komisija paskelbė 2025 m. Italijai skirtą ataskaitą. Joje įvertinta pažanga, Italijos padaryta įgyvendinant atitinkamas jai skirtas rekomendacijas, ir apžvelgta, kaip ji įgyvendina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Remiantis šia analize, šalies ataskaitoje nurodyti Italijai kylantys aktualiausi uždaviniai. Be to, joje įvertinta pažanga, Italijos padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant Sąjungos 2030 m. pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo bei socialinės atskirties mažinimo srityse, taip pat pažanga siekiant Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų;

(11) pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį Komisija atliko nuodugnią Italijos apžvalgą. 2025 m. gegužės 13 d. paskelbtos pagrindinės Komisijos to reglamento tikslais atlikto Italijos makroekonominio pažeidžiamumo vertinimo išvados ([10]). 2025 m. birželio 4 d. Komisija padarė išvadą, kad Italijoje yra susidaręs makroekonominis disbalansas. Visų pirma su didele valstybės skola ir lėtu našumo augimu, turinčiais tarpvalstybinės svarbos, susijęs pažeidžiamumas išlieka. 2024 m. valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP viršijo iki pandemijos buvusį lygį ir padidėjo, o tai pakeitė laikotarpiu po 2020 m. konstatuotą mažėjimo tendenciją, nors deficitas ir sumažėjo bei pasiektas pirminis perteklius – nominaliojo BVP augimas gerokai sulėtėjo, o skolą didinantis atsargų ir srautų koregavimas išaugo dėl vėluojančio ankstesnių metų mokesčių kreditų skolinimosi grynaisiais pinigais būsto renovacijai poveikio. Darbo rinkos rodikliai toliau gerėjo. Italijos bankai gerokai pagerino savo turto kokybę ir pelningumą; jų valstybės rizika ir valstybės garantuojamų paskolų atsargos šiek tiek sumažėjo, tačiau tebėra didelės. Kai kuriose politikos srityse jau atsižvelgta į nustatytą pažeidžiamumą, tačiau tebėra labai svarbu toliau ir veiksmingai įgyvendinti reformas ir investicijas, visų pirma numatytas EGAD plane ir vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniame struktūriniame plane, taip pat apdairią fiskalinės politikos kryptį. Siekiant užtikrinti, kad didelis valdžios sektoriaus skolos santykis vidutiniu laikotarpiu toliau nedidėtų, labai svarbu visapusiškai įgyvendinti Italijos vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniame struktūriniame plane numatytas priemones. Siekiant skatinti fiskalinį tvarumą įgyvendinta keletas politikos priemonių, pavyzdžiui, gerinama metinė išlaidų peržiūra, kovojama su mokesčių slėpimu, visam laikui mažinamas mokesčių pleištas ir peržiūrimos mokesčių išlaidos. Reformos taip pat lėmė didelę pažangą nemokumo sistemoje ir neveiksnių paskolų rinkoje. Siekiant remti rizikos kapitalo plėtrą ir skatinti institucinių investuotojų dalyvavimą, priimtas pagrindų įstatymas (vadinamasis *Scale-up Act*). Gaivinimo ir atsparumo plano priemonėmis remiamas našumo didinimas ir padedama toliau išnaudoti Italijos darbo jėgos potencialą, o tai sudarys palankesnes sąlygas valstybės skolos mažinimui. Labai svarbu veiksmingai įgyvendinti šias priemones;

([10]) Europos Komisija (2025), 2025 m. nuodugni Italijos apžvalga, EUROPOS EKONOMIKA, Institucijos dokumentas Nr. 310.

Metinės pažangos ataskaitos vertinimas

(12) 2025 m. sausio 21 d. Taryba Italijai rekomendavo tokį didžiausią grynųjų išlaidų augimo tempą: 1,3 % 2025 m., 1,6 % 2026 m., 1,9 % 2027 m., 1,7 % 2028 m. ir 1,5 % 2029 m., kuris atitinka didžiausią bendrą augimo tempą, apskaičiuotą atsižvelgiant į 2023 m., t. y. - 0,7 % 2025 m., 0,9 % 2026 m., 2,8 % 2027 m., 4,6 % 2028 m. ir 6,2 % 2029 m. 2025–2026 m. šie didžiausi grynųjų išlaidų augimo tempai sutampa su taisomuoju planu pagal Reglamento (EB) Nr. 1467/97 ([11]) 3 straipsnio 4 dalį, kaip 2025 m. sausio 21 d. rekomendavo Taryba, kad būtų ištaisyta perviršinio deficito padėtis ([12]). 2025 m. balandžio 30 d. Italija pateikė metinę pažangos ataskaitą ([13]) dėl priemonių, kurių imtasi atsižvelgiant į 2025 m. sausio 21 d. Tarybos rekomendaciją siekiant ištaisyti perviršinio deficito padėtį, vykdyti reformas ir investicijas, kuriomis grindžiamas koregavimo laikotarpio pratęsimas, ir įgyvendinti reformas bei investicijas, kuriomis reaguojama į pagrindinius uždavinius, nustatytus šaliai skirtose Europos semestro rekomendacijose. Metinė pažangos ataskaita taip pat atspindi Italijos pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį du kartus per metus teikiamas pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ataskaitas;

(13) Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą ir jo padariniai yra egzistencinis iššūkis Europos Sąjungai. Komisija rekomendavo koordinuotai aktyvuoti Stabilumo ir augimo pakto nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą, kad būtų galima remti ES pastangas greitai ir reikšmingai padidinti gynybos išlaidas, ir 2025 m. kovo 6 d. Europos Vadovų Taryba šiam pasiūlymui pritarė;

(14) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis ([14]), Italijos valdžios sektoriaus deficitas sumažėjo nuo 7,2 % BVP 2023 m. iki 3,4 % 2024 m., o valdžios sektoriaus skola padidėjo nuo 134,6 % BVP 2023 m. pabaigoje iki 135,3 % 2024 m. pabaigoje. Pagal Komisijos skaičiavimus, šie pokyčiai atitinka - 2,2 % grynųjų išlaidų augimo tempą 2024 m. 2025 m. metinėje pažangos ataskaitoje Italijos įvertintas grynųjų išlaidų augimas 2024 m. sudaro - 2,1 %. Remiantis Komisijos įverčiais, 2024 m. fiskalinė politika ([15]), apimanti tiek nacionalinėmis, tiek ES lėšomis finansuojamas išlaidas, buvo stabdomoji (3,2 % BVP);

(15) remiantis metine pažangos ataskaita, pagal makroekonominį scenarijų, kuriuo grindžiamos Italijos biudžeto projekcijos, numatoma, kad realusis BVP augs 0,6 % 2025 m. ir 0,8 % 2026 m., o infliacija pagal SVKI bus 2,1 % 2025 m. ir 1,9 % 2026 m. Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje numatoma, kad realusis BVP išaugs 0,7 % 2025 m. ir 0,9 % 2026 m., o infliacija pagal SVKI bus 1,8 % 2025 m. ir 1,5 % 2026 m.;

(16) metinėje pažangos ataskaitoje numatoma, kad 2025 m. valdžios sektoriaus deficitas sumažės iki 3,3 % BVP, o valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2025 m. pabaigos padidės iki 136,6 %. Šie pokyčiai atitinka 1,3 % grynųjų išlaidų augimą 2025 m. Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2025 m. valdžios sektoriaus deficitas bus 3,3 % BVP. Deficito sumažėjimas 2025 m. daugiausia atspindi pirminio pertekliaus padidėjimą (iki 0,6 % BVP nuo 0,4 % 2024 m.) ir nepakitusias palūkanų išlaidas, išreikštas BVP dalimi. Pirminio pertekliaus padidėjimą visų pirma lėmė spartus pajamų augimas, kurį ir toliau skatino teigiami darbo rinkos rezultatai ir kuris gerokai atsveria nuolatinį darbo jėgos mokesčių pleišto sumažinimą ir kapitalo išlaidų padidėjimą. Pagal Komisijos skaičiavimus, šie pokyčiai atitinka 1,2 % grynųjų išlaidų augimą 2025 m. Remiantis Komisijos įverčiais, numatoma, kad 2025 m. fiskalinė politika, apimanti tiek nacionalinėmis, tiek ES lėšomis finansuojamas išlaidas, bus iš esmės neutrali. Valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2025 m. pabaigos turėtų padidėti iki 136,7 %. Skolos santykio su BVP padidėjimas 2025 m. daugiausia atspindi didelius skolinimosi poreikius, susijusius su vėluojančiu mokesčių kreditų, skirtų būsto renovacijai, poveikiu pinigų srautui, kuris paveikė ankstesnių metų deficitą;

([11]) 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

([12]) Tarybos rekomendacija siekiant ištaisyti perviršinio deficito padėtį Italijoje (dok. ST 5035/25).

([13]) 2025 m. metinės pažangos ataskaitos pateikiamos https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([14]) Eurostato euro rodikliai, 2025 4 22.

([15]) Fiskalinės politikos kryptis apibrėžiama kaip pagrindinės valdžios sektoriaus biudžeto būklės metinio pokyčio matas. Ja siekiama įvertinti ekonominę paskatą, kurią lemia tiek nacionalinėmis, tiek ES biudžeto lėšomis finansuojama fiskalinė politika. Fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip i) vidutinės trukmės laikotarpio potencialaus augimo ir ii) pirminių išlaidų, atėmus diskrecines pajamų priemones, bet įskaitant išlaidas, finansuojamas teikiant negrąžintiną paramą (dotacijas) iš Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšų ir kitų Sąjungos fondų, pokyčio skirtumas;

(17) pagal Komisijos 2025 m. pavasario prognozę numatoma, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės negrąžintina parama (dotacijomis) 2025 m. finansuojamos valdžios sektoriaus išlaidos sudarys 0,6 % BVP, palyginti su 0,2 % BVP 2024 m. Išlaidų finansavimas Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės negrąžintina parama suteikia galimybių vykdyti aukštos kokybės investicijas ir našumą skatinančias reformas be tiesioginio poveikio Italijos valdžios sektoriaus balansui ir skolai;

(18) valdžios sektoriaus išlaidos gynybai Italijoje 2021 m. sudarė 1,4 % BVP, o 2022 m. ir 2023 m. – 1,2 % BVP ([16]). Pagal Komisijos 2025 m. pavasario prognozę numatyta, kad tiek 2024 m., tiek 2025 m. gynybos išlaidos sudarys 1,3 % BVP. Tai 0,1 procentinio punkto BVP mažiau nei 2021 m.;

(19) Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje apskaičiuota, kad grynosios išlaidos Italijoje turėtų išaugti 1,2 % 2025 m., o bendrai 2024 m. ir 2025 m. – sumažėti 1,0 %. Remiantis Komisijos 2025 m. pavasario prognoze, numatoma, kad vertinant tiek kasmet, tiek bendrai 2024 m. ir 2025 m. Italijos grynųjų išlaidų augimas 2025 m. nesieks rekomenduojamo didžiausio augimo tempo, nustatyto taisomajame plane. Todėl perviršinio deficito procedūra Italijai sustabdoma;

(20) metinėje pažangos ataskaitoje numatoma, kad 2026 m. valdžios sektoriaus deficitas sumažės iki 2,8 % BVP, o valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2026 m. pabaigos padidės iki 137,6 %. Metinėje pažangos ataskaitoje numatoma, kad 2027 m. valdžios sektoriaus deficitas sumažės iki 2,6 % BVP. 2027 m. numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP savo ruožtu sumažės iki 137,4 %. Remiantis iki prognozės duomenų galutinės datos turėta informacija apie politikos priemones, Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2026 m. valdžios sektoriaus deficitas sudarys 2,9 % BVP. Valdžios sektoriaus deficito sumažėjimas 2026 m. atspindi tolesnį pirminio pertekliaus padidėjimą (iki 1,1 % BVP), kurį daugiausia lems subsidijų investicijoms mažinimas ir kurį iš dalies atsvers nežymus palūkanų išlaidų padidėjimas. Šie pokyčiai atitinka 1,5 % grynųjų išlaidų augimą 2026 m. Remiantis Komisijos įverčiais, numatoma, kad 2026 m. fiskalinė politika, apimanti tiek nacionalinėmis, tiek ES lėšomis finansuojamas išlaidas, bus iš esmės neutrali. Komisija prognozuoja, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2026 m. pabaigos padidės iki 138,2 %. Skolos santykio su BVP padidėjimas 2026 m. daugiausia atspindi vėluojantį mokesčių kreditų, skirtų būsto renovacijai, poveikį pinigų srautui;

(21) rekomendacijoje, kuria pritariama Italijos vidutinės trukmės laikotarpio planui, nurodomos reformos ir investicijos, kuriomis grindžiamas koregavimo laikotarpio pratęsimas, bei jų įgyvendinimo terminai. Jos apima esamas ir sustiprintas ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano priemones, taip pat papildomas reformas ir investicijas civilinės teisenos, apmokestinimo, įskaitant mokestinių prievolių vykdymą ir mokesčių slėpimą, verslo aplinkos, viešojo administravimo, vaikų priežiūros ir viešųjų išlaidų veiksmingumo srityse bei valstybės valdomų įmonių racionalizavimą. Atsižvelgdama į Italijos metinėje pažangos ataskaitoje pateiktą informaciją, Komisija daro išvadą, kad reformos ir investicijos, kuriomis grindžiamas pratęsimas ir kurios turėjo būti įgyvendintos iki balandžio 30 d., yra įgyvendintos arba šiuo metu vertinamos gavus pagal EGADP pateiktą mokėjimo prašymą;

Pagrindiniai politikos uždaviniai

(22) Italija yra viena iš valstybių narių, kuriose gyventojai seniausi, gimstamumas mažiausias, o moterų, gimdančių pirmąjį vaiką, amžius didesnis nei vidutinis. Migracijos balansas tebėra teigiamas, tačiau nebeatsveria mažo gimstamumo lygio. Todėl darbingo amžiaus gyventojų toliau mažėja – tai riboja potencialų augimą. Siekiant kovoti su demografiniu nuosmukiu, ypač trumpuoju ir vidutinės trukmės laikotarpiu, galėtų būti naudojami tinkamai valdomi teisėtos migracijos būdai. Numatoma, kad per ateinančius metus viešuosius finansus slėgs didelis fiskalinis spaudimas, įskaitant dėl demografinių pokyčių didėjančias išlaidas. Konkrečiau kalbant, Italijos valdžios sektoriaus išlaidos yra nukreipiamos į socialinę apsaugą (20,3 % BVP 2024 m. ir 43,6 % pirminių išlaidų), o tokią tendenciją sunku išlaikyti, atsižvelgiant į demografinį spaudimą. Be to, Italijos išlaidos pensijoms yra vienos iš didžiausių ES, todėl apriboti viešąsias išlaidas tampa dar keblesne užduotimi. Nors visiškai įgyvendinus 2011 m. pensijų reformą našta laipsniškai sumažės, numatoma, kad vidutinės trukmės laikotarpiu išlaidos pensijoms vis tiek didės dėl demografinių tendencijų ir ankstyvo išėjimo į pensiją sistemų poveikio. Remiantis Italijos vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniame struktūriniame plane numatytomis priemonėmis, būtina dėti bendras pastangas, kad būtų padidintas viešųjų išlaidų efektyvumas ir veiksmingumas;

([16]) Eurostatas, valdžios sektoriaus išlaidos pagal valstybės funkcijų klasifikatorių (COFOG). Dėl COFOG ir NATO apibrėžčių metodinių skirtumų COFOG apibrėžtimi pagrįstos išlaidos gali skirtis nuo NATO apibrėžtimi pagrįstų išlaidų.

(23) Italijos mokestinės pajamos, palyginti su BVP, yra santykinai didelės, palyginti su panašiomis valstybėmis narėmis, o prie jų daugiausia prisideda darbo jėgos apmokestinimas. Nepaisant to, kad buvo priimtos tam tikros priemonės, darbo jėgos mokesčių pleištas ir toliau gerokai viršija ES vidurkį. Dėl specialių mokesčių režimų ir daugybės mokesčių išlaidų, be kita ko, susijusių su pridėtinės vertės mokesčiu, mokesčių sistema darosi labai sudėtinga, mažėja mokesčio bazė ir dėl to prarandama daug pajamų. Dabartinės didelės darbo jėgai tenkančios mokesčių naštos perkėlimas kitiems nepakankamai naudojamiems pajamų šaltiniams, kurie yra ne tokie kenksmingi ekonomikos augimui, padėtų padidinti Italijos ekonominį potencialą. Be to, energijos suvartojimo mokesčiais neskatinama pereiti prie švarių technologijų. Galiausiai mokesčių slėpimo lygis tebėra didelis, nors plataus užmojo atsakomosios priemonės, kurių imtasi pastaraisiais metais, be kita ko, numatytos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane, duoda rezultatų. Be to, esama rizikos, kad neseniai priimtos priemonės, panašios į mokestines amnestijas, gali duoti priešingų rezultatų mokestinių prievolių vykdymo požiūriu, o išankstinio administracijos ir mažųjų įmonių susitarimo dėl jų mokestinių prievolių sistemą būtina atidžiai stebėti. Kadastrinės vertės vis dar neatitinka dabartinių rinkos verčių, nes jos dar nėra visiškai ir išsamiai atnaujintos. Vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniame struktūriniame plane šis klausimas iš dalies sprendžiamas atnaujinant tam tikro nekilnojamojo turto kadastro registrus – tai pirmas žingsnis vykdant platesnę su būstu susijusios politikos reformą;

(24) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir to reglamento V priedo 2.2 kriterijų, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta daug viena kitą papildančių reformų ir investicijų, kurios turi būti įgyvendintos ne vėliau kaip 2026 m. Numatoma, kad jos padės veiksmingai spręsti visus atitinkamose konkrečiai šaliai skirtose rekomendacijose nustatytus uždavinius arba didelę jų dalį. Kad būtų padidintas Italijos ilgalaikis konkurencingumas vykdant žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir kartu užtikrinant socialinį teisingumą, per šį trumpą laikotarpį labai svarbu užbaigti veiksmingą gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimą. 2025 m. birželio 4 d. priimtame Komisijos komunikate „Priemonė „NextGenerationEU“. Laikotarpis iki 2026 m.“ paaiškinamas priemonės pabaigoje taikytinas tvarkaraštis ir pateikiamos gairės valstybėms narėms iki 2026 m. rugpjūčio 31 d. maksimizuoti įgyvendinimą, be kita ko, dėl to, kaip toliau racionalizuoti savo gaivinimo ir atsparumo planus, pateikiami pagrindiniai pasirinkimai, į kuriuos reikia atsižvelgti tuos planus peržiūrint, taip pat pabrėžiama, jog svarbu iš anksto vykdyti kruopštų bendrą planavimą, kad 2026 m. būtų pateikti paskutiniai mokėjimo prašymai. Italija jau padarė pažangą įgyvendindama savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytas reformas ir investicijas. Siekiant iki 2026 m. rugpjūčio mėn. įvykdyti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įsipareigojimus, labai svarbu, kad spręsdama atitinkamus uždavinius Italija paspartintų reformų ir investicijų įgyvendinimą. Italijai būtų naudinga stiprinti administracinius gebėjimus, visų pirma vietos lygmeniu, ir laiku nustatyti galimus vėlavimo atvejus bei juos išspręsti. Kad būtų užtikrinta plataus masto atsakomybė už sėkmingą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimą, itin svarbus tebėra sistemingas vietos ir regionų valdžios institucijų, socialinių partnerių, pilietinės visuomenės ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;

(25) Italijoje sparčiau įgyvendinamos sanglaudos politikos programos, apimančios paramą iš Europos regioninės plėtros fondo (ERPF), Teisingos pertvarkos fondo (TPF) ir „Europos socialinio fondo +“ (ESF+). Svarbu ir toliau dėti pastangas, kuriomis siekiama užtikrinti, kad šios programos būtų greitai įgyvendinamos, ir kartu kuo labiau padidinti jų poveikį vietoje. Italija jau imasi veiksmų pagal savo sanglaudos politikos programas, kad padidintų konkurencingumą ir augimą, kartu didindama socialinę sanglaudą. Be to, Italija ir toliau susiduria su iššūkiais, be kita ko, susijusiais su konkurencingumo didinimu vykstant pramonės pertvarkai, energetikos pertvarkos spartinimu, hidrologinio atsparumo didinimu, ypač pietiniuose šalies regionuose, ir būstu, visų pirma didmiesčiuose ir miestuose, kuriuose lankosi daug turistų ir studentų. Be to, šaliai kyla sunkumų gerinant savo darbo jėgos įgūdžius, kad būtų patenkinti kintantys įmonių poreikiai, be kita ko, didinant dalyvavimą suaugusiųjų švietimo programose ir skatinant nepakankamai atstovaujamų asmenų grupių, pavyzdžiui, moterų, jaunimo ir migrantų kilmės asmenų, įtrauktį į darbo rinką. Pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/1060 ([17]) 18 straipsnį reikalaujama, kad Italija, atlikdama sanglaudos politikos fondų laikotarpio vidurio peržiūrą, peržiūrėtų kiekvieną programą, be kita ko, atsižvelgdama į 2024 m. šaliai skirtose rekomendacijose nustatytus uždavinius. 2025 m. balandžio 1 d. priimtais Komisijos pasiūlymais ([18]) kiekvienos programos laikotarpio vidurio peržiūros rezultatų vertinimo pateikimo terminas pratęsiamas po 2025 m. kovo 31 d. Jais taip pat suteikiama lankstumo galimybių, kad būtų padedama paspartinti programų įgyvendinimą, ir paskatų valstybėms narėms sanglaudos politikos išteklius paskirstyti penkioms Sąjungos strateginėms prioritetinėms sritims, t. y. strateginių technologijų

([17]) 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės (OL L 231, 2021 6 30, p. 159).

([18]) Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo dėl konkrečių priemonių strateginiams uždaviniams spręsti atliekant laikotarpio vidurio peržiūrą iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2021/1058 ir (ES) 2021/1056, COM(2025) 123 final.

konkurencingumui, gynybai, būstui, hidrologiniam atsparumui ir energetikos pertvarkai, taip pat investicijoms į įgūdžius prioritetiniuose sektoriuose, kartu ESF+ programose daugiausia dėmesio ir toliau skiriant pažeidžiamiausioje padėtyje esantiems asmenims;

(26) Europos strateginių technologijų platforma (STEP) suteikia galimybę investuoti į vieną iš pagrindinių ES strateginių prioritetų, stiprinant ES konkurencingumą. STEP parama nukreipiama per 11 esamų ES fondų. Valstybės narės taip pat gali prisidėti prie programos „InvestEU“, kuria remiamos investicijos į prioritetines sritis. Italija galėtų optimaliai pasinaudoti šiomis iniciatyvomis ypatingos svarbos technologijų, įskaitant švarias ir efektyviai išteklius naudojančias technologijas, kūrimui ar gamybai remti;

(27) be ekonominių ir socialinių uždavinių, kurie sprendžiami ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu ir naudojantis kitais ES fondais, Italija turėtų veiksmingai spręsti likusius uždavinius, susijusius su moksliniais tyrimais ir inovacijomis, energetika, prisitaikymu prie klimato kaitos, pramonės politika ir konkurencija, darbo rinka, švietimu ir mokymu, taip pat teisingumu ir viešuoju administravimu;

(28) nepaisant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane bei vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniame struktūriniame plane numatytų investicijų, Italijos inovacijų ir augimo potencialui trukdo ribotos privačiojo ir viešojo sektorių investicijos į MTP. 2023 m. verslo išlaidos MTP sudarė tik 0,76 % BVP, t. y. gerokai mažiau už ES vidurkį (1,49 %). Italijos MTP paskatų sistema yra ne tokia visapusiška ir dosni kaip kitų ES šalių sistemos, ir jai praverstų strategiškesnis esamų išteklių paskirstymas inovacijoms, taip pat viešojo ir privačiojo sektorių bendradarbiavimas. Į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtrauktos kelios iniciatyvos, kuriomis remiamas įmonių ir akademinės bendruomenės bendradarbiavimas, tačiau šioms iniciatyvoms būtų naudingas mažesnis fragmentiškumas ir nuoseklus valdymas nacionaliniu lygmeniu. Inovacinių sprendimų viešieji pirkimai ([19]) taip pat gali būti svarbūs skatinant inovacijų paklausą. Tam, kad jie būtų veiksmingi, reikėtų parengti nacionalinį veiksmų planą, kuriuo būtų skatinamas vis dažnesnis šios priemonės naudojimas, įskaitant, kai tinkama, privalomus išlaidų tikslus. Italijos inovacinį pajėgumą riboja struktūriniai veiksniai, visų pirma įmonių dydis. Mažosios įmonės (kuriose dirba mažiau nei 20 darbuotojų) sudaro 32,5 % visos verslo apyvartos (ES vidurkis – 22,9 %), o didelėms įmonėms (turinčioms 250 ar daugiau darbuotojų), kurioms būdinga didesnė masto ekonomiją, didesnės investicijos į MTP ir geresnės galimybės gauti finansavimą, tenka tik 37,5 % verslo apyvartos (ES vidurkis – 51,1 %). Skatinant startuolių veiklos plėtrą ir mažųjų bei vidutinių įmonių (MVĮ) sujungimą būtų galima padidinti investicijas į mokslinius tyrimus ir inovacijas bei pakelti našumą. Reikėtų ir toliau plėtoti Italijos kapitalo rinkas tam, kad pagrindinėje biržos rinkoje į biržos sąrašus būtų įtraukta daugiau naujų įmonių;

Tai suteiktų daugiau konsolidavimo galimybių šalies įmonėms, taip pat daugiau galimybių Italijos namų ūkiams pasiekti didesnį nei vidutinis turto lygį. Novatoriškų įmonių galimybės gauti ne bankų teikiamą finansavimą yra ribotos, nes šalies rizikos ir plėtros kapitalo rinka, nors ir auganti, tebėra nepakankamai išvystyta. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytos priemonės, kuriomis teikiama papildoma viešoji parama rizikos kapitalui ir sukuriama institucinių investuotojų pritraukimo sistema, yra pirmas žingsnis siekiant įveikti tokį galimybių ribotumą. Nepaisant to, palyginti menkiau išsivysčiusios kapitalo rinkos riboja privačiojo nuosavo kapitalo ir rizikos kapitalo investuotojų pasitraukimo galimybes, todėl dar labiau padidėja finansavimo šaltinių inovacijoms, kurios yra pagrindinis konkurencingumo didinimo veiksnys, trūkumas. Siekiant skatinti novatoriškų įmonių galimybes gauti ne bankų teikiamą finansavimą, reikia imtis tolesnių veiksmų, kad būtų remiamos pirminį viešą akcijų siūlymą (IPO) teikiančios į biržos sąrašus įtrauktos įmonės ir sukurta gyvybinga rizikos ir augimo kapitalo ekosistema. Tai apima šalies institucinių investuotojų ir didžiųjų įmonių dalyvavimo tiek biržinių, tiek nebiržinių įmonių akcijų rinkose skatinimą. Galiausiai Italijos mokslinių tyrimų ir universitetų sistema yra gyvybiškai svarbi inovacijoms, tačiau susiduria su dideliais iššūkiais. Povidurinio ir aukštojo išsilavinimo finansavimas, jei atsižvelgiama ir į didelius išteklius, skirtus infrastruktūros intervencinėms priemonėms, per pastaruosius dvejus metus padidėjo. Nacionaliniai konkursiniai kvietimai teikti projektų pasiūlymus pastaraisiais metais skelbiami reguliariau. Klausimai, susiję su plačiai paplitusiomis su tyrėjais sudaromomis trumpalaikėmis darbo sutartimis be garantuoto nuolatinio akademinio darbo karjeros trajektorijos, taip pat lėta ir neužtikrinta karjeros raida, sprendžiami vykdant kelias struktūrines reformas, kuriomis skatinamas tiek talentingų tyrėjų pritraukimas, tiek jų išlaikymas. Be to, gerinti inovacijų rezultatus trukdo nepakankamos paskatos universitetams ir mokslininkams komercializuoti mokslinius tyrimus. Technologijų perdavimo tarnybų veikla, nors ir gerėja, tebėra palyginti mažo masto, be to, joms trūksta pakankamų žmogiškųjų ir finansinių išteklių, kad mokslinių tyrimų rezultatus būtų galima paversti naujomis verslo galimybėmis. Taip pat būtų galima pagerinti šių tarnybų ir rizikos kapitalo investuotojų sinergijas;

([19]) Pagal Komisijos gaires C(2018)3051, „inovacinių sprendimų viešieji pirkimai“ – viešieji pirkimai, kuriems būdingas vienas ar abu šie aspektai: inovacijų kūrimo proceso – mokslinių tyrimų ir plėtros paslaugų – su (daliniais) rezultatais pirkimas; kitų subjektų sukurtų inovacijų rezultatų pirkimas. Taigi inovacinių sprendimų viešieji pirkimai apima ir MTP viešuosius pirkimus, ir inovacinių sprendimų viešuosius pirkimus, ir viešuosius pirkimus, kuriuos vykdant perkami MTP ir su jais susiję inovaciniai sprendimai.

(29) Italijai būtų naudinga sukurti nacionalinę pramonės strategiją, pagal kurią būtų paskirstomi viešieji ištekliai, remiamos strateginės technologijos ir skatinama pietinių šalies regionų plėtra. Nors priėmus žaliąją knygą ir specialiosios ekonominės zonos strateginį planą iš naujo imta viešai diskutuoti apie pramonės plėtrą, aiškios nacionalinės ekonomikos augimo strategijos linkme neleidžia žengti tai, kad priimta įvairių pramonės planų, kuriuose numatytas skirtingas valdymas, stokojama koordinavimo ir egzistuoja daugiau kaip 2 000 skatinamųjų priemonių. Dabartinėje sistemoje nustatant strateginius sektorius neatsižvelgiama į naujas pramonės tendencijas ir technologijas, o teritorinio aspekto trūkumas trukdo įgyvendinti svarbiausių pramoninių rajonų plėtros strategiją. Tai ypač aktualu atsižvelgiant į mažėjančią nacionalinę pramonės gamybą ir didelius regioninius skirtumus, pietiniams šalies regionams atsiliekant inovacijų ir konkurencingumo atžvilgiu. Pramonės strategija būtų sėkmingiau įgyvendinama, jei ji būtų geriau koordinuojama su investicijų į infrastruktūrą planavimu, o mokymo ir aktyvios darbo rinkos politikos priemonės turėtų būti integruojamos į platesnę nacionalinę pramonės viziją, be kita ko, suderinant strateginiams sektoriams skirtas viešąsias investicijas;

(30) remdamasi ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu ir pagal vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinį struktūrinį planą prisiimtais įsipareigojimais, Italija įgyvendina plataus užmojo viešojo administravimo reformą, kuria numatoma modernizuoti žmogiškųjų išteklių valdymą, pagerinti paslaugų teikimą ir stiprinti administracinius gebėjimus centriniu ir subnacionaliniu lygmenimis. Pagrindiniai šios reformos ir įsipareigojimo pagal vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinį struktūrinį planą aspektai apima: i) integruoto organizacinės veiklos plano (PIAO), kuriame pateikiama išsami informacija apie kiekvienos administracijos darbuotojų skaičių, įgūdžius ir gebėjimų poreikius, parengimą ir stiprinimą; ii) centralizuotą skaitmeninį įdarbinimo portalą, grindžiamą standartizuotais profesiniais profiliais (inPA); iii) nacionalinę valstybės tarnautojų rengimo ir perkvalifikavimo platformą („Syllabus“) ir iv) naujos skaitmeninės platformos („Minerva“), kuria sudaromos sąlygos sąveikumui, sukūrimą. Sukūrus šių priemonių integravimu ir duomenimis grindžiamą požiūrį į darbo jėgos planavimą, būtų dar labiau padidintas Italijos viešojo administravimo veiksmingumas. Tai suteiktų galimybę administracijoms, ypač vietos lygmeniu, nustatyti konkrečius savo gebėjimų trūkumus ir imtis atitinkamų veiksmų įdarbinant darbuotojus arba rengiant tikslinius mokymus. Šis požiūris galėtų padėti centrinėms administracijoms parengti paramos priemones, kurios būtų geriau pritaikytos prie atskirų administracijų poreikių, sustiprinti koordinavimą ir veiksmingiau teikti viešąsias paslaugas;

(31) remdamasi ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu ir pagal vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinį struktūrinį planą prisiimtais įsipareigojimais, Italija įgyvendina esminę teisingumo sistemos reformą, kuria siekiama sumažinti neišnagrinėtų civilinių ir baudžiamųjų bylų skaičių, taip pat jų nagrinėjimo trukmę. Teismų tarnybų įsteigimas ir teismo procesų skaitmenizavimas, taip teikiant organizacinę ir teisinę pagalbą teisėjams, prisidėjo prie efektyvesnio teismų darbo. Tačiau neišspręstų uždavinių dar yra. Nors civilinių ir komercinių bylų nagrinėjimo pirmosios instancijos teismuose trukmė nuo 2020 m. trumpėja, ji tebėra viena iš ilgiausių ES. Remiantis pagal vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinį struktūrinį planą prisiimtais įsipareigojimais, teismų tarnybų institucionalizavimas ir stiprinimas bei struktūrinių veiklos rezultatais grindžiamų paskatų taikymas teismams padėtų dar labiau padidinti sistemos efektyvumą;

(32) geresnės pagrindinės konkurencijos sąlygos padėtų veiksmingiau paskirstyti išteklius ir didinti konkurencingumą ir našumą. Didesnė konkurencija ir geresnis sektorių reglamentavimas taip pat būtų naudingi vartotojams. Remdamasi ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu, Italija padarė didelę pažangą kai kuriuose svarbiuose sektoriuose, įskaitant energetikos, transporto ir startuolių ekosistemos sektorius, taip pat modernizavo nacionalines susijungimų kontrolės taisykles. Dėl vietos viešųjų paslaugų reformos, numatytos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane, sutarčių sudarymas tapo konkurencingesnis, tačiau reikia dėti daugiau pastangų, kad būtų sustiprinta paslaugų valdymo stebėsena ir užtikrintas kokybiškų paslaugų teikimas visiems naudotojams. Tolesnės teisėkūros iniciatyvos taip pat reikalingos: i) mažmeninės prekybos srityje, konkrečiai, susijusios su parduotuvių darbo laiko ir pardavimo akcijų vykdymo taisyklėmis; ii) reglamentuojamųjų profesijų srityje, visų pirma siekiant panaikinti neproporcingus apribojimus, ir iii) geležinkelių sektoriuje, kuriame regioninio transporto ir tarpmiestinių paslaugų sutarčių skyrimas turi būti konkurencingas. Galiausiai didelių konkurencijos kliūčių tebėra kai kuriuose kituose sektoriuose, be kita ko, sveikatos priežiūros ir vaistų, nelinijinio pobūdžio transporto ir pašto paslaugų. Visų pirma konkurenciją reikėtų skatinti šiose srityse: i) vaistų (ypač biologiškai panašių produktų) viešųjų pirkimų; ii) privačių įmonių akreditavimo (*accreditamento*) veikti valstybinėje sveikatos sistemoje; iii) nelinijinio pobūdžio transporto paslaugų teikimo vietos lygmeniu; iv) uosto koncesijų konkursų ir v) uostų direkcijų finansinio nepriklausomumo ir atskaitomybės stebėsenos ir skatinimo;

(33) Italija ir toliau susiduria su struktūrinėmis kliūtimis spartindama savo energetikos sistemos elektrifikavimą ir didindama atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalį elektros energijos gamyboje, nors ir turi nemažai saulės ir vėjo energijos potencialo. Pagrindinė kliūtis tebėra leidimų išdavimo procedūrų sudėtingumas ir susiskaidymas, dėl kurių vėluojama įgyvendinti projektus ir menksta investuotojų pasitikėjimas. Be to, elektros energijos ir dujų kainos santykis yra vienas iš didžiausių ES. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane remiamomis reformomis pradėtos šalinti administracinės kliūtys, susijusios su leidimų diegti atsinaujinančių išteklių energetikos sprendinius išdavimo procedūromis, tačiau, siekiant paspartinti šių sprendinių diegimą, būtina dar labiau supaprastinti ir

konsoliduoti leidimų išdavimo teisės aktus. Be to, siekiant integruoti didesnę įvairių atsinaujinančiųjų energijos išteklių dalį, reikia koordinuotų investicijų į elektros tinklo infrastruktūrą, visų pirma siekiant padidinti sistemos lankstumą naudojant neiškastinio kuro technologijas, kaip antai kaupimo ir reagavimo į paklausą mechanizmus (pvz., tarifus pagal vartojimo laiką, dinamiškos kainodaros schemas, pažangiąsias matavimo sistemas ir telkėjų bei pramonės vartotojų dalyvavimą balansavimo rinkose). Kai kuriose tinklo dalyse tarpvalstybinis tinklų sujungimas taip pat tebėra nepakankamai išplėtotas, todėl ribojamos Italijos galimybės pasinaudoti regioninio balansavimo ir kainų konvergencijos privalumais. Tinklo atsparumo ir sujungiamumo stiprinimas padėtų pasiekti priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslus, nes sektoriuose, kuriems taikomas Pastangų pasidalijimo reglamentas, visų pirma transporto ir pastatų, būtų tiekiama daugiau atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos, o tai padėtų pašalinti atotrūkį nuo PPR tikslo. Tai taip pat padėtų stabilizuoti energijos kainas ir sumažinti kainų šuolius, susijusius su dujų gamyba nepastovioje rinkoje;

(34) didelis su klimatu susijusios rizikos, visų pirma hidrogeologinės rizikos, poveikis neigiamai atsiliepia Italijos ekonomikai, visų pirma MVĮ. Nepaisant to, prisitaikymo prie klimato kaitos politikos valdymas yra fragmentiškas, nes jį vykdo kelios tiek centrinio, tiek vietos lygmens valdžios institucijos ir įstaigos, ir nėra išnaudojamas visas gamtos procesais pagrįstų sprendimų potencialas. Be to, dėl dirvožemio praradimo ir degradacijos reikia imtis priemonių dirvožemio atsparumui didinti, kad būtų sumažinta hidrogeologinė rizika ir sausrų poveikis. Nors su klimatu susijusių įvykių draudimo aprėptis vis dar plėtojama, nuo 2025 m. kovo mėn. įmonėms taip pat taikomas privalomas draudimo reikalavimas, kuris bus visiškai įgyvendintas ne vėliau kaip iki metų pabaigos. Dėl tokių įvykių patiriami nuostoliai ir toliau išryškina didelę su klimatu susijusios rizikos draudimo spragą, dėl kurios esamą sistemą reikia stiprinti. Italijos žiedinės ekonomikos rodikliai viršija ES vidurkį. Tačiau, dėl nepakankamos vandens ir atliekų tvarkymo infrastruktūros, ypač pietiniuose šalies regionuose, labai nukenčia aplinka, o Italijos ekonomika patiria didelių išlaidų ir praranda pajamų;

(35) darbo rinkos segmentacija ir darbo vietų kokybės trūkumai tebėra pagrindinės problemos Italijoje, kur netipinių ir terminuotų darbo sutarčių, ypač su moterimis, jaunimu ir migrantais, mažėja, bet jos sudaromos vis dar ganėtinai dažnai. Dėl struktūriškai menko darbo našumo augimo varžomas darbo užmokesčio augimas. Per pastarąjį dešimtmetį darbo našumas liko nepakitęs, o nominalusis darbo užmokestis padidėjo mažiau nei infliacija, todėl realusis darbo užmokestis sumažėjo. Kolektyvinių derybų stiprinimas galėtų padėti skatinti lankstų ir tvarų darbo užmokesčio augimą, kuris atspindėtų įmonių našumą ir vietos sąlygas. 2024 m. darbuotojų, kuriems gresia skurdas, dalis buvo didesnė už ES vidurkį, įskaitant tiek visą darbo laiką ir ne visą darbo laiką dirbančius darbuotojus. Prie dirbančiųjų skurdo prisideda ne tik mažas darbo užmokestis, bet ir plačiai paplitęs netipinių darbo sutarčių, pagal kurias mažinamos dirbtos valandos, sudarymas. Neterminuotų darbo sutarčių Italijoje daugėja, tačiau nors terminuotas darbo sutartis dirbančių darbuotojų dalis ir sumažėjo nuo 15,7 % 2023 m. iki 14,4 % 2024 m., ji išliko viena iš didžiausių ES, o perėjimo nuo laikinųjų prie nuolatinių darbo sutarčių atvejų skaičius yra gerokai mažesnis už ES vidurkį. Ne visą darbo laiką ir pagal terminuotas darbo sutartis dirbantiems darbuotojams kyla didesnė skurdo rizika nei vidutiniškai ES piliečiams ir nei visą darbo laiką dirbantiems nuolatiniams Italijos darbuotojams. Daugiau kaip 50 % darbo ne visą darbo laiką sutarčių ir 10 % terminuotų darbo sutarčių buvo sudarytos nesavanoriškai, o tai rodo, kad sudarydami stabilias darbo sutartis ir ilgesnį darbo laiką dirbdami darbuotojai galėtų gauti didesnį darbo užmokestį. Nors individualiai savarankiškai dirbančių asmenų dalis ir mažėja, palyginti su ES vidurkiu, ji taip pat yra didelė. Dėl bendro mažo darbo užmokesčio ir plačiai paplitusių nestandartinių darbo formų poveikio neskatinamas dalyvavimas darbo rinkoje, mažėja darbo vietų patrauklumas ir kokybė, o daug jaunų absolventų emigruoja į užsienį ieškoti geresnių karjeros ir darbo užmokesčio perspektyvų. Be to, moterų dalyvavimas darbo rinkoje Italijoje tebėra mažas.

Moterų ir vyrų užimtumo skirtumas yra vienas iš didžiausių ES (19,4 procentinio punkto) ir per pastarąjį dešimtmetį nepastebėta jokių pagerėjimo požymių. Pietiniuose šalies regionuose šis skirtumas siekia 28 procentinius punktus. Tai taip pat atspindi didelį vaiko priežiūros ir vyresnio amžiaus asmenų priežiūros paslaugų trūkumą, o pastarųjų paslaugų trūkumas ypač svarbus atsižvelgiant į gyventojų senėjimo tendencijas. Šių problemų sprendimas taip pat padėtų remti aukštynkryptę socialinę konvergenciją, kaip matyti iš Komisijos tarnybų atliktos socialinės konvergencijos sistemos antrojo etapo šalių analizės ([20]); Būtina ir toliau dėti pastangas, kad būtų plečiamas įperkamų ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros bei ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimas, pasinaudojant pagal EGADP įgyvendinamomis investicijomis ir reformomis ir remiantis pagal vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinį struktūrinį planą prisiimtais įsipareigojimais, orientuotais į regionus, kuriuose tokių paslaugų teikiama nepakankamai, siekiant sumažinti regioninius skirtumus ir didinti vaikų priežiūros paslaugų įperkamumą;

(36) neseniai pagal EGADP priimtos reformos gali padėti sumažinti su nedeklaruojamu darbu susijusias problemas. Tačiau pats problemos mastas, ypač tam tikruose sektoriuose, verčia imtis tolesnių veiksmų. Jei pavyktų geriau užtikrinti, kad išsamūs duomenys apie nedeklaruojamą darbą būtų pateikiami laiku, būtų galima atlikti tikslingesnius

([20]) SWD(2025)95 – Second-stage country analysis on social convergence in line with the Social Convergence Framework (SCF), 2025 m.

patikrinimus ir imtis atsakomųjų politikos priemonių. Be to, remiantis pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įgyvendinamomis priemonėmis, tokiems sektoriams kaip žemės ūkis ir darbas namų ūkyje turi būti taikomos specialios intervencinės priemonės, pavyzdžiui, stiprinant teisių vykdymo užtikrinimo veiklą ir mažinant paskatas rinktis neteisėtą darbą. Galiausiai labai svarbu atidžiai stebėti neseniai įgyvendintas priemones, visų pirma labiausiai paveiktuose sektoriuose, siekiant užtikrinti šių priemonių veiksmingumą ir struktūriškai spręsti šią nuolatinę problemą;

(37) papildomos investicijos į švietimo ir mokymo sistemas ir jų struktūrinės reformos tebėra nepaprastai svarbios siekiant spręsti našumo sąstingio ir įgūdžių trūkumo problemas. Iš 2022 m. EBPO PISA tyrimo rezultatų matyti, kad pagrindinių įgūdžių rodikliai yra prastesni už ES vidurkį, bendri skaitymo rezultatai gerėja, gamtos mokslų – išlieka stabilūs, o matematikos – blogėja. Prasti rodikliai ypač akivaizdūs tarp palankių sąlygų neturinčių mokinių ir tų, kurie mokosi profesinio rengimo ir mokymo (PRM) įstaigose, o tai dar labiau didina socialinę nelygybę. Tam, kad mokiniai įgytų reikiamas pagrindines kompetencijas, būtina imtis tikslinių priemonių. Tai, be kita ko, paskatos patyrusiems mokytojams dirbti palankių sąlygų neturinčiose mokyklose, nuolatinio mokymo (tempo pieno) išplėtimas ir tokių iniciatyvų kaip vasaros mokyklų programa „Piano Estate“ siūlymas platesnei auditorijai. Be to, skatinant novatoriškus mokymo metodus, kai daugiausia dėmesio skiriama gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos (STEM) dalykams, ir gerinant dirbančių mokytojų mokymą būtų galima pagerinti pasiekimus pagrindinių įgūdžių srityje. Aukštąjį išsilavinimą įgijusių asmenų dalis Italijoje yra antra nuo galo ES. Modernizuojant vidurinių mokyklų mokymo programas, į jas įtraukiant atitinkamus universaliuosius įgūdžius ir į darbą orientuotas žinias, galima tinkamiau parengti absolventus dinamiškai darbo rinkai ir taip pagerinti jų įsidarbinimo galimybes;

(38) nors bendras laisvų darbo vietų lygis Italijoje tebėra palyginti žemas (apie 2 %), tokiuose sektoriuose kaip statyba, sveikatos priežiūra ir IRT susiduriama su darbo jėgos trūkumu. Norint išspręsti dabartinio trūkumo problemą, labai svarbu tęsti sėkmingą priemonių, kurias pagal EGADP skatinama įgyvendinti profesinio rengimo ir mokymo įstaigose, įskaitant aukštojo technikos mokslo institutus, įgyvendinimą ir suderinti mokymo programas su darbo rinkos poreikiais, visų pirma universaliųjų, žaliųjų ir skaitmeninių įgūdžių srityje. Be to, siekiant sumažinti darbo jėgos trūkumą trumpuoju laikotarpiu, būtina plačiau taikyti mokymosi darbo vietoje praktiką, daugiausia dėmesio skiriant trumpalaikiam mokymui ir mikrokredencialams, skirtiems sparčiai augantiems ir labai paklausiems sektoriams;

(39) suaugusiųjų dalyvavimo mokymosi veikloje lygis Italijoje tebėra vienas iš žemiausių ES ir krenta toliau, o tai varžo našumo augimą sparčiai senėjant darbuotojams. Siekiant patenkinti vidutinės trukmės ir ilgalaikius įgūdžių poreikius ir skatinti mokymo programų potencialą prisidėti prie nacionalinio konkurencingumo, labai svarbu struktūriškai stiprinti suaugusiųjų švietimo sistemą ir suderinti mokymo politiką su pramonės prioritetais, pavyzdžiui, iniciatyvomis „Transizione 4.0“ ir „Transizione 5.0“, daugiausia dėmesio skiriant mokymui siekiant lavinti sparčiai augantiems sektoriams reikalingus įgūdžius. Remiantis poveikio vertinimu, sėkmingos EGADP priemonės, įskaitant dualinę švietimo sistemą ir darbuotojų įsidarbinamumo garantiją (*garanzia di occupabilità dei lavoratori*, *GOL*) pagal aktyvią darbo rinkos politiką, turėtų būti įgyvendinamos ir po 2026 m., be to, jos turėtų būti labiau nuspėjamos darbo rinkos dalyviams. Regioniniai įgūdžių planai pagal EGADP turėtų būti suderinti su nacionalinėmis pramonės strategijomis, pavyzdžiui, „Libro Bianco“, kad būtų užtikrintas nuoseklus ir ekonomikos prioritetus atitinkantis įgūdžių ugdymas;

(40) atsižvelgdama į glaudžias euro zonos valstybių narių ekonomikos tarpusavio sąsajas ir jų kolektyvinį indėlį į ekonominės ir pinigų sąjungos veikimą, 2025 m. Taryba rekomendavo euro zonos valstybėms narėms, be kita ko, įgyvendinant savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, imtis veiksmų 2025 m. rekomendacijai dėl euro zonos ekonominės politikos įgyvendinti. Italijai skirtos 1, 2, 3, 5 ir 6 rekomendacijos padeda įgyvendinti 2025 m. rekomendacijoje išdėstytą pirmą euro zonai skirtą rekomendaciją dėl konkurencingumo, 1, 4 ir 6 rekomendacijos padeda įgyvendinti antrą euro zonai skirtą rekomendaciją dėl atsparumo, o 1 rekomendacija padeda įgyvendinti trečią euro zonai skirtą rekomendaciją dėl makroekonominio ir finansinio stabilumo;

(41) atsižvelgiant į Komisijos atliktą nuodugnią apžvalgą ir išvadą dėl susidariusio disbalanso, rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį atspindėtos toliau išdėstytose 1, 3, 5 ir 6 rekomendacijose. 1 rekomendacijoje nurodyta politika padeda mažinti pažeidžiamumą, susijusį su didele valdžios sektoriaus skola. 1, 3, 5 ir 6 rekomendacijose nurodyta politika padeda mažinti pažeidžiamumą, susijusį su lėtu našumo augimu, o taip savo ruožtu remiamas potencialaus BVP augimas, todėl taip pat padedama įgyvendinti 1 rekomendaciją. 1, 3, 5 ir 6 rekomendacijos padeda tiek naikinti disbalansą, tiek pagal 40 konstatuojamąją dalį įgyvendinti Rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos,

REKOMENDUOJA Italijai 2025 ir 2026 m. imtis šių veiksmų:

1. Didinti bendras išlaidas gynybai bei saugumui ir stiprinti pasirengimą, kartu užtikrinant skolos tvarumą laikantis 2025 m. kovo 6 d. Europos Vadovų Tarybos išvadų. Laikytis 2025 m. sausio 21 d. Tarybos rekomenduoto didžiausio grynųjų išlaidų augimo tempo, kad būtų ištaisyta perviršinio deficito padėtis. Įgyvendinti reformas ir investicijas, kuriomis grindžiamas pratęstas koregavimo laikotarpis, kaip nurodyta 2025 m. sausio 21 d. Tarybos rekomendacijoje. Laikantis fiskalinio tvarumo tikslų, užtikrinti, kad mokesčių sistema būtų palankesnė ekonomikos augimui, toliau kovojant su mokesčių slėpimu, mažinant darbo jėgos mokesčių pleištą ir likusias mokesčių išlaidas, įskaitant susijusias su pridėtinės vertės mokesčiu ir aplinkai kenksmingos veiklos subsidijomis, taip pat atnaujinant kadastrines vertes, remiantis pagal vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinį struktūrinį planą prisiimtais įsipareigojimais, kurie yra platesnės su būstu susijusios politikos peržiūros dalis, kartu užtikrinant teisingumą. Dėti daugiau pastangų, kad būtų padidintas viešųjų išlaidų efektyvumas ir veiksmingumas. Švelninti gyventojų senėjimo poveikį potencialiam ekonomikos augimui ir fiskaliniam tvarumui, be kita ko, toliau ribojant naudojimąsi ankstyvo išėjimo į pensiją sistemomis ir sprendžiant demografinius uždavinius, taip pat pritraukiant ir išlaikant kokybišką darbo jėgą.

2. Atsižvelgiant į pagal Reglamentą (ES) 2021/241 taikomus reformų ir investicijų užbaigimo laiku terminus, paspartinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano, įskaitant skyrių „REPowerEU“, įgyvendinimą. Paspartinti sanglaudos politikos programų (ERPF, TPF, ESF+) įgyvendinimą, pasinaudojant, kai tinkama, laikotarpio vidurio peržiūros teikiamomis galimybėmis. Optimaliai pasinaudoti ES priemonėmis, įskaitant programos „InvestEU“ ir Europos strateginių technologijų platformos teikiamas galimybes, siekiant padidinti konkurencingumą.

3. Remti inovacijas toliau stiprinant verslo ir akademinės bendruomenės ryšius, inovacinių sprendimų viešuosius pirkimus, įmonių rizikos kapitalą ir galimybes specialistams. Didinti universitetų vaidmenį inovacijų srityje, daugiau dėmesio skiriant mokslinių tyrimų rezultatų komercializacijai ir gerinant mokslo darbuotojų karjeros galimybes. Skatinti MVĮ ir startuolių augimą ir sujungimą, be kita ko, atsižvelgiant į vidutinio laikotarpio fiskaliniame struktūriniame plane nustatytus įsipareigojimus. Įgyvendinti pramonės strategiją, be kita ko, siekiant sumažinti teritorinį atotrūkį, supaprastinant dabartines politikos priemones ir atsižvelgiant į pagrindinius infrastruktūros projektus.

4. Didinti viešojo administravimo veiksmingumą ir pajėgumus bei toliau stiprinti administracinius gebėjimus, visų pirma vietos lygmeniu. Toliau mažinti neišnagrinėtų bylų skaičių ir jų nagrinėjimo trukmę teisingumo sistemoje. Šalinti likusius konkurenciją varžančius apribojimus, be kita ko, vietos viešųjų paslaugų, verslo paslaugų ir geležinkelių srityse.

5. Spartinti elektrifikavimą ir stiprinti atsinaujinančiųjų išteklių energetikos sprendinių diegimo pastangas, be kita ko, mažinant leidimų išdavimo reglamentavimo susiskaidymą ir investuojant į elektros tinklą. Mažinti su klimatu susijusią riziką ir jos ekonominį poveikį, užtikrinant aktyvesnį institucinį koordinavimą, įgyvendinant gamtos procesais pagrįstus sprendimus ir suteikiant su klimatu susijusią draudimo apsaugą. Šalinti likusius vandens ir atliekų tvarkymo trūkumus mažinant atotrūkį infrastruktūros srityje.

6. Propaguoti kokybiškas darbo vietas ir mažinti darbo rinkos segmentaciją, taip pat remti adekvatų darbo užmokestį ir didinti dalyvavimą darbo rinkoje, visų pirma turint omenyje nepakankamai atstovaujamas asmenų grupes, be kita ko, toliau stiprinant aktyvią darbo rinkos politiką ir gerinant galimybes už prieinamą kainą naudotis kokybiškomis vaiko priežiūros ir ilgalaikės priežiūros paslaugomis, kartu atsižvelgiant į regioninius skirtumus. Toliau dėti pastangas kovojant su nedeklaruojamu darbu, visų pirma labiausiai paveiktuose sektoriuose. Toliau propaguoti profesinį rengimą jau įgijus vidurinį išsilavinimą, taip pat mokymąsi darbo vietoje paklausiuose sektoriuose, kad būtų patenkinti įgūdžių poreikiai trumpuoju laikotarpiu, kartu stiprinant suaugusiųjų švietimą ir plačiau taikant mokymosi darbo vietoje praktiką sparčiai augančiuose sektoriuose. Gerinti mokymosi rezultatus, daugiausia dėmesio skiriant palankių sąlygų neturintiems mokiniams, be kita ko, stiprinant mokinių pagrindinius įgūdžius.

Priimta Briuselyje 2025 m. liepos 8 d.

Tarybos vardu

Pirmininkė

S. LOSE